

Slovenski Gospodar.

List ljudstvu v poduk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 2 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 30 kr., za četr leta 65 kr. — Naročnina se pošilja upravnemu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice 65. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobè se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr. Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejema. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natène enkrat, po 5 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Iz državnega zборa.

O razpravah v državnem zboru ni kaj veselega poročati. Levičarji zahtevajo zopet eno glasovanje po imenih za drugim, samo, da se ne obravnava o nobenem vladnem predlogu. Prišlo je vendar do razprave o zatožbi ministerskega predsednika Badenija pretečeni petek. Nemški narodnjaki so mu očitali, da je vlada krivično postopala pri nekem shodu v Hebu, ker je zbrala mnogo vojakov in policajev. Tožil je vlado poslanec Russ, za njim pa Funke, ki je zahteval, da mora priti minister Badeni na zatožno klop, da bo poslušal, kaj se mu očita. V ta namen zahteva Funke glasovanje, naj zbornica sklene, da pride v zbornico ministerski predsednik. Toda predsednik Abrahamovič noče pripustiti, da bi se o tem glasovalo. Radi tega nastane v zbornici tak hrup, da predsednik zapusti predsedniški stol, in seja je prenehala.

Črez blizu pol ure pride v zbornico grof Badeni in vihar se je polegel. Tožiti je pa začel ne toliko sedanje vlado, kakor poprejšnje liberalne vlade socijalni demokrat Kozakijevič, ki so zatirale prosto zborovanje. Omeniti bi bilo še enega glasovanja po imenih, namreč o tem, naj bi li bile obravnave o razpravah legitimacijskega odseka javne ali ne. Legitimacijski odsek ima preiskovati, ali so volitve državnih poslancev, zoper katere se je vložil ugovor, bile postavne ali ne. Socijalni demokrati so že v zadnjem zasedanju zahtevali, naj so te obravnave očitne za vse poslane. V zadnjem zasedanju pa je zbornica po večini glasov sklenila, da ne smejo biti te obravnave javne. Zdaj se je zopet stavljal enak predlog. Z 130 glasovi proti 115 se je tudi zdaj izključila javnost teh obravnav.

Pristaviti pa moram, da so mnogoteli poslanci iz kršč. slovanske zveze želeli, naj bodo te obravnave javne. Vsaj se našim poslancem ne bo mogla očitati nobena nepostavnost pri volitvah. V našem klubu se je o tej zadevi posebič razpravljalo in glasovalo. Od navzočih poslancev jih je bilo 10 za javnost in 10 proti javnosti; predsednik, dr. Bulat, je nato odločil proti javnosti in tako so udje naše zveze tudi glasovali; nekateri pa so se glasovanja odtegnili. Tajnost obravnav v legitimacijskem odseku želijo Poljaki.

Vlada je predložila važen predlog zastran zavarovanja proti ognju. Deželam naj bi se dala pravica po vladnem predlogu, osnovati deželne zavarovalnice. Stvar je gotovo pomisleka vredna. Kajti množe zdajšnje zavarovalnice so obogatele in si nabrale silnih zakladov. Tako bi si nabrale lahko tudi dežele rezervne fonde in sicer na korist deželi in slednjič na korist davkoplačevalcem, če bi se vsi zavarovali pri deželni zavarovalnici.

Proračunski odsek je izvolil v predsednika Čeha

dr. Kramara, v prvega podpredsednika kranjskega bivšega Slovenca Švegelna in v drugega podpredsednika Poljaka grofa Pininskega, zapisnikarja tega odseka sta Slovenca dr. Gregorčič in dr. Krek. — V kakšni razmeri je večina zbornice proti vladi? Vse je nejasno in nedoločeno. Kako misli vlada brez trdne pomoči večine državnega zborova dovršiti začasno pogodbo z Ogersko, nam je nejasno. Prav je imel slovenski poslanec dr. Šusteršič, ki se je izjavil: »Mi vlade ne moremo podpirati, če se ne ozira na naše želje.« Tako sodijo tudi drugi poslanci. Zadnji torek so se naveličali poslanci vseh strank praznega glasovanja, ni jih bilo niti več 100 v zbornici; seja se je moral skleniti. Druga seja je bila zvečer ob 6. uri, kjer je okoli polnoči prišlo do pretepa med nekaterimi poslanci. Fej jih bodi!

Kako se Spodnji Štajjar pripravlja za Pruse.

(Dalje.)

Za sodišči naj še omenimo beležništvo ali notarijat. Ravno nekaj čez polovico južnoštajarskih beležnikov je po krvi in po mišljenu Slovencev; drugi so odpadniki ali Nemci. Ti-le poslujejo seveda samo nemški; kdor pa misli, da »slovenski« beležniki slovenskim strankam pisma izdelujejo tudi »seveda« slovenski, moti se močno; pri nas, ki imamo le svojo stvar braniti, žalibog tiste vnetosti ni, kakor pri naših odpadnikih in Nemcih, ki nam, kar je našega, ropajo. Imamo, hvala Bogu, med beležniki može, ki se za mater Slovenijo vrlo potegujejo, ali mlačnih je med njimi tudi, le preveč. In ravno ti naši narodni stvari največ škodujejo. Vzemimo ljudi, ki so že malo zavedni; ti hodijo k njim, ker ti slujejo kot slovenski narodnjaki, dobivajo od njih pa nemška pisma. To mora pojem o slovenski ravno-pravnosti, ki si ga kmečki človek sčasoma ustvarja, popolnoma spačiti in betvo narodne samozavesti podriti in uničiti. Zatorej prosimo in opominjamo gg. beležnike, ki se cutijo zadete, naj se, kadar stopi v pisarno slovenska stranka, narodne dolžnosti spominjajo; sicer bi bili prisiljeni, priti z imeni na dan.

Ljudstvu slovenskemu pa »Slov. Gospodar« pravi tako-le: Prvič je vsakemu Slovencu dolžnost, da v narodni stiski stori vse, kar pomore, da se narod reši pogina; torej le slovenska pisma. Drugič bi marsikaterega procesa ne bilo, ako bi se slovenska stranka in beležnik pogovorila slovenski, to je v tistem jeziku, ki ga stranka dobro ume, in ako bi se pismo sestavilo tudi v tem-le jeziku; čez leto in dan praviti: »Jaz sem notarju vse natanko povedal, ali on je drugače zapisal; kar mi je nemški prebral, pa nisem umel«, je prazno; po toči zvoniti, ne pomaga nič. Slovenec! Kadar potrebuješ notarja, pojdi torej k pravemu, poštenemu Slovencu, ki se

s teboj posvetuje slovenski in ti tudi pismo napiše slovenski; Nemce in nemškutarje pa pusti pri miru! Če v svojem okraju slovenskega beležnika nimaš, pojdi v bližnji okraj; pri vsakem notarju si smeš dati delati pisma. Sprejmi pa še pri tej priliki od starega in izkušenega »Slov. Gosp.« drug zlat svet: Ne podpiši, oziroma ne podkrižaj nikjer nobenega pisma, ki ni slovensko; odkloni ga, rekoč, da ga kot Slovenec ne umeš. Niti živa duša, niti zakon te ne more prisiliti, da podpišeš, česar ne umeš. —

Izmed denarnih uradov je vam, dragi Slovenci, pač najbolje znana davkarija. Kako težko, kako hudo je, prihraniti si davčne goldinarje, če ni krajcarjev za sol! In vendar Slovenec pri vsej svoji revščini cesarju davka ni odrekel še nikdar, ampak zvesto, če tudi s krvavimi rokami, ga je odšteval do današnjega dne. Jesen je; otroci bodo kmalu zopet morali v šolo; a bosi so, in tudi skozi suknjico, ki se je krp že noče več prav prijeti, povleka krivec. Oh hudo je, če gre mraz do kostij! »Ali huje je, če nam zarubijo »belko«, jedino kravo«, si misli oče, poišče vse prihranjene krajcarje ter je zanese v davkario, da je za prihodnjo četrt leta »brez skrbi«. V uradu hoče gospodiču razložiti, koliko je zmogel, ali ta se na njega obregne: »I veršté nik's bindiš.« Lačnemu biti, je hudo, hudo je prezebat, ali najhuje je, če se v potrto dušo dregne neusmiljeno in krivično, da rani to, kar je tako ljubo, tako drago. Oh, kako to skeli! Uradniku pa se zaradi take surovosti ne zgodi nič, in on tudi dobro ve, da se nima nič batí, saj vidi, da se minister pri nastavljanju uradnikov za slovenske okraje na jezik ljudstva ne ozira nič, in saj čuti veter, ki piše od zgoraj. Nadrobnejše opisovati narodne razmere pri naših davkarskih uradih, zdi se nam nepotrebno, če rečemo, da so priblizno takšne, kakor pri sodiščih. Ali dolžnost nam nalaga izpregovoriti par besed v opomin, Slovenec! Ne daj se preplašiti, kadar te nemški ali nemškutarji zopet slovenski govoriti, in Nemce bi minister končno moral džati na Nemško, naše sinove pa, ki se morajo sedaj na Nemškem »hladiti«, pošiljati v domači kraj. Zahtevaj tudi slovensko davčno knjižico, slovenska potrdila in slovenske tiskovine sploh. Kadar ti uradnik porine tje kaj čisto nemškega, daj mu to nazaj, rekoč, da hočeš imeti slovensko pismo, ker nemškega kot Slovenec ne umeš.

Jeden urad še hočemo omeniti, to je pošta. Duha je taistega, kakor drugi uradi; kajti uradnik je takšen, kakoršen je minister, minister pa takšen, kakoršen ministerski predsednik. Riba smrdi pri glavi. Koliko naših pošt ima na pr. dvojezičen pečat, dvojezično izvesko? Minister je na pritožbo poslanca viteza Berksa moral obljuditi, da se bo dal napraviti dvojezični pečat, kadar se stari obrabi, povsod, kjer se zahteva. Slovenci, zahtevajte ga torej! Dokler na Dunaju ne bodo videli, da se pri nas ljudstvo jame gibati, da se ljudstvo začenja potegovati za svoje pravice, nam Slovencem solnce ne bo zasijalo. Če vlada vidi, da poslanec govorí le iz sebe, kadar kako željo izusti, bila je beseda zastonj. Vsak narod si je moral pravice, kolikor jih ima, sam priboriti. Tako je bilo, tako je in tako bode tudi v prihodnje. Če dvojezičnih pečatov ne zahtevamo (da ostanemo pri tem primeru), bode s tem vlada dobila prepričanje, da nam za narodnost ni mar, in da torej tudi ne maramo biti slovenski narod. V tem slučaju ima celo prav, da nas germanizuje. Iz tega primera pa tudi vidimo, da imajo v narodni politiki stvari, ki se

nam zdé malenkostne, velepomenljive in velike nasledke. Kakor v veri, tako je tudi v narodnosti polovičarstvo in mlačnost pegin. Naslove na pismih in drugih pošljatvah pišite od prve do zadnje besede slovenski, pa natančno, in pristavljaite pri manj znanem kraju bližnji veči, znani kraj, krajevna imena pa devajte v imenovalnik; tako-le: »N. spr. gospod N. N., posestnik, Rakovec. Pošta: Vitanje.« Mnogi mislijo, da so, če slovenskemu naslovu pridenejo nemško krajevno ime v oklepaju, storili narodno dolžnost. To pa je smešno! Uradnik se za osebno ime in za razne pridevke itak ne briga, ampak gleda le na krajevno ime; če pa je to v nemškem jeziku pristavljeno, mu slovenski znati ni treba. In mi vendar hočemo dognati, da bodo pri nas uradniki slovenski znali in slovenski poslovali. Če je naslov slovenski, imaš pravico zahtevati slovenski recepis; zahtevaj ga! V prodajalnicah zahtevaj slovenske (dvojezične) dopisnice, slovenske poštne nakaznice in sprejemnice, skratka slovenske tiskovine.

Končamo z uradi. Videli smo, da skoro vse uradništvo od najnižjega do najvišega deluje vkljub osnovnim in drugim zakonom in vkljub ukazom javno, vztrajno in z vso močjo na to, da nas ponemči, poprusi. Za nas Slovence sta namreč zakon in izvršitev zakona čisto različni stvari. Ko bi se nam Slovencem v narodnem oziru obstoječi zakoni izvrševali in sicer s tisto vztrajnostjo, s katero se ne izvršujejo, bi vsaka besedica pritožbe bila laž; tako pa vse svoje življénje imamo biti najljutejši boj za narodne pravice. »Čudno to«, bo marsikteri rekel, »zakoni se izdajajo za Siovence, izvrševati pa se ne smejo, ampak ravno nasprotno se mora delati!« Zares čudno je to, ali kar je, je. Prepričani smo, da se bo to vsej državi nekdaj strašno maščevalo; kajti ne le da nam Slovencem mora giniti spoštovanje do zakonov, ampak tudi drugim narodom, kakor na pr. Nemcem, ker vsak dan vidijo, da se po zakonih, ki bi vsakemu državljanu morali biti sveti, tepta z nogami kakor po cunji na cesti. Kadar pa v državi spoštovanja do zakonov več ni, mora država razpasti. Ni bil naš namen, priti do tega zaključka, ker vemo, da se naš list na unem mestu, na katero bi bile naše besede v prvi vrsti obrnjene, ne čita; ali skrb za obstanek Avstrije nas je premagala.

Uradništvo je torej naš silen sovražnik. Zaradi tega pa bodi naš trden cilj, doseči, da si bodemo na naši zemlji zakone izvrševali sami. Več zakonov v oziru na narodne pravice ne trebamo, dosti jih je, ali izvrševati jih nam ne smejo drugi, ki nam želijo narodni pogin. Dotle, da se nam ne izpolni, kar smo zahtevali na vseslovenskem shodu, in kar bi še vrh tega bilo nam potrebno, pa potegujmo se uradništvu nasproti žilavo za svoje narodne pravice. Ne odnehajmo! Če se komur noče dati pravica, naj to takoj natanko poroči jednemu ali drugemu naših gg. državnih poslancev, ali naj mu to pove pri volilskem shodu, ali pa naj objavi v »Slovenskem Gospodarju«, ali »Domovini«, ali v »Südsteirische Post«. Zadnji čas je, da se vzdramimo, in vsak na delo! Sicer je po nas. Če smo složni in neutrudni, pa nam mora zasijati zarja srečnejšega dne.

Cerkvene zadeve.

Tej poslednji želji ustanovnika se je po smrti Marije Ane pl. Wintershofen leta 1713. natanko ustreglo. Cerkvica sv. Jožefa je dobila dva vinograda na Košaku, potem dva velika, gorne prosta vinograda na Gačniku*) in tamošnjega podložnika Zupaniča z dvema travnikoma.

*) Ne tri, kakor ima vsled pomote »Slov. Gosp.« na strani

Tudi beneficij je bil ustanovljen. Prvi beneficijat, Valentin pl. Bevorgo, ki je z novim letom 1714. službo nastopil, dobil je v užitek: 1. Majhen, gorne prost vinograd z leseno viničarijo na Gačniku; 2. obširno zemljišče na Posruku, obsegajoče tri kose vinogradov, puščo in veliko hosto. Hosta je merila čez 22 oralov. Zemljišče je spadal pod grajsčino Maribor, ki je dobivala od njega na leto 7 gld. 35 kr. 2 vin. razne davščine, potem pa še jedno dvovprežno vožnjo v Gradec in dva dni lovskie rabote ali vkljup 26 gld. v denarju. 3. Zemljišče v Zavrčah, obsegajoče dva kosa vinograda z viničarijo, njivo in hosto. Zavrčka grajsčina je dobivala od njega na leto jeden štrtinjak mošta gorne in 7 gld. 19 kr. pol vin. pravice.¹⁾

Brez dvoma so takrat vsled v oporoki izražene želje postavili v cerkvici sv. Jožeta ustanovniku beneficija spomenik, a ne, — kakor je bil naročil, iz rudečega, nego iz črnega pohorskega marmorja, kakor ga še v sedanji cerkvi vidimo.

Čez 14 let se je izpolnila tudi druga večletna želja častilev sv. Jožefa. Na mestu majhne cerkvice sv. Jožeta je bila namreč v letih 1726. in 1728. postavljena sedanja lična in prostorna cerkev s tremi oltarji in visokim zvonikom, poleg nje pa primerno stanovanje za beneficijata.

Največ zaslug za to bogoljubno delo si je pridobil Janez Severin Ekhart, lastnik Radvanja, »notarius publicus« in večletni župan v Mariboru²⁾, ki se sme po vsej pravici imenovati drugi ustanovnik cerkve sv. Jožeta.

Ekhart, ali kakor je v matičnih knjigah mariborske župnije naveden, »Ekhert« Janez Severin se je narodil dne 23. avgusta 1678 ter je postal uradnik (officialis) v arvežkem gradu. Kot tak je bil dne 5. maja leta 1698. v Mariboru poročen z Marijo Klaro, udovo raj. Gregorija Ludovika Negri-ja.³⁾

Marija Klara je bila najstarejša hči mariborskega meščana Ahacijia Ernesta Pelizerolli ter se je narodila dne 28. julija 1673. Dne 20. maja leta 1691. je vzela v zakon udoveca Gregorija Ludovika Negri-ja, zelo čisljanega meščana in trgovca v Mariboru, ki je leta 1685. bil mestni župan. Ko je pa ta leta 1697. brez otrok umrl, vzela je kakor smo že omenili, mladega Janeza Severina Ekharta, kateremu je v Mariboru porodila 8 otrok, namreč: 20. januvarja 1699 Janeza Jožeta, 24. maja 1703 Jovano Katarino, 18. novembra 1707 Janeza Mihaela Otona, 11. marca 1710 Gregorija Ludovika, 27. junija 1711 Karola Egidija, 15. septembra 1712 Marijo Katarino Jovano, 1. avgusta 1714 Ano Marijo Klaro in 9. junija 1716 Karola Jožeta.⁴⁾

(Dalje prih.)

Gospodarske stvari.

Narodno gospodarstvo.

(Gоворil poslanec in vodja Fr. Povše na vseslovenskem shodu.)
(Dalje.)

Malce večje pogumnosti in podvzetnosti pa si moramo prisvojiti. Postaviti si moramo kot prvo nalogu svojo zboljšanje naših gospodarskih razmer. Mi moramo doseči, da bomo gospodarsko močni stan pa jednakoveljavni z drugimi narodi, s katerimi imamo tekmovati in boriti se tudi za svoj gospodarski obstanek. S tem

360. Dotična točka oporce se namreč glasi doslovno: „... in gleichen die zwey grossen frey Weingarten in Gätzchnikhberg in Pihln.“

¹⁾ Kn. šk. arhiv v Mariboru.

²⁾ Ign. Orožen, I., 35.

³⁾ Poročna knjiga mariborske župnije.

⁴⁾ Poročna in krstna knjiga mariborske župnije.

pa postanemo tudi neodvisni in samostalni in še le potem bo nam mogoče doseči tudi v narodnem oziru, kar nam gre.

Država pa je dolžna in od njene vlade zahtevati smemo, da nam daje predpogojev v to, to so: dobra izobraževališča, šole sploh, dobrni zakoni, ki nas varujejo v naši pošteni produkciji (kakor zakon proti ponarejevanju živil, vina, masla, proti sleparski kupčiji s žitom, ki je postal le borzno blago;) dobra komunikacijska sredstva po suhem in morju ter rekah, ki omogočujejo daljni izvoz naših izdelkov v svetovni trg.

Vlada pa skrbi za zboljšanje le prehodo zanemarjenega kmetijstva našega z zdatnimi subvencijami, da zboljšamo naša zemljišča, da povzdignemo živinorejo, za katero so večinoma naše slovenske pokrajine kakor ustvarjene, tako osobito cela Kranjska, Koroška, Štajerska, in bi zamogli v tej stroki dospeti do visoke stopinje, s tem pa do boljših gosp. razmer. Le poglejmo uspeh živinoreje na Gorenjskem v preteklem desetletju, kako očiven je, in zakaj bi tudi naše pokrajine ne mogle imeti govedo, po katero hodijo kupci iz daljnih krajev ter za njo plačujejo visoke cene, ker žival za pleme se vedno draže plačuje.

Naše vinorodne pokrajine je zadela huda nezgoda, trtna uš, ki je grozila opustošiti in povsem uničiti naše lepe zelene gorice. Toda, hvala Bogu, po zeleni Štajerski, kjer se je ta nezgoda najprej pokazala, in sodni Kranjski, pokazal se je našega ljudstva lep značaj moške vztrajnosti in ljubezen do prebljubljene rodne zemlje dala je pogum, da so naši vinogradarji lotili se zopetne obnovitve vinogradov in je že polno lepih zelenih goric regeneriranih.

Državne vlade dolžnost pa je, da ne po mačehasto, ampak s polno roko podpira naše vinogradarje pri obnovitvi vinogradov, pri delu resnično pozrtvovalnem, trudapolnem in tudi dragem. Saj se pri tem ravna, da si država ohrani na tisoče poštenih rodbin, ki nahajajo v vinarstvu svoj zaslužek in obstanek, in dolžna je država, skrbeti za svoje narode.

Svetovne trgovinske razmere pa so nanesle do razmer, da posameznik ne more obstati. Zato so začeli umni gospodarji združevati se, vsaj velja vedno, da v združbi je moč. Le združeni bodo kmetovalci kos svojih nalog, bodo zmožni, vzdrževati se v veliki konkurenči, ki jim nastaja po velikih podjetjih in kapitalu. Nastale so razmere v svetovni trgovini, da nihče ne povprašuje po majhnem blagu. Le velik podjetnik mora ponudbe staviti in le nanj se ozira veliki kupec.

Kako malo skupi kmetovalec na pr. za sadje in kako drago ga kupuje konsument, razlika nakupne cene in prodajalne je pogostoma velikanska, in vso diferenco dobi prekupec. Zakaj bi kmetovalci te zdatne diference ne dobili! Vsekako pa je v to potrebno, da se kmetovalci združijo, ker le tako bodo zamogli tudi v veliki množini nastopati na trg kot ponudniki in prevzemati dohavo žita, vina za ces. armado, kakor se to že večinoma godi v Nemčiji. Le združeni kmetovalci zmožni bodo izkoristiti doslej le velikim podjetjem podeljene olajšave prevoznih tarifov po železnicah, katere popuščajo ceno, kolikor več blaga se izroči transportu. Žej-dinjeni bodo imeli skladisča, na te lahko dobivali posojila, da vloženo blago čaka boljših cen. Vseh teh in enakih koristij in olajšav, ki tvorijo pogoje uspešne konkurence in primerne dobička, posamezen producent ne more doseči, pač pa v združbi. (Dalje prih.)

Žitne cene v Celju. Po meterskem centu: Pšenica 12 fl., rž 10 fl. 84 kr., ječmen 8 fl., oves 8 fl., koruza ali turšica 7 fl., proso 10 fl. in ajdina 10 fl.

Sejmovi. Dne 23. oktobra v Poličanah (za svinje). Dne 25. okt. na Vidmu ob Savi, na Bizejskem, v Velenju in Ribnici. Dne 27. okt. v Imenem (za svinje). Dne 28. okt. na Muti, pri Sv. Juriju ob južni žel., v Slov. Bistrici, pri Sv. Tomažu nad Veliko Nedeljo, na Bregu pri Ptalu (za svinje) in v Cmureku. Dne 29. okt. v Koprivnici.

Dopisi.

Iz Vojnika. (Zborovanje celjskega gospodarsko-obrtniškega društva) se je vršilo dne 10. okt. v narodni gostilni g. Vrečarja. Žbralo se nas je precej, pa še mnogo, mnogo več bi nas lahko bilo, ako bi se vsakega coteljna ne bali. Kdor pa je bil pri tem zborovanju, je lahko spoznal, da za svoj kmečki stan potrebujemo skupnega posvetovanja in poduka. Tako se mi zdi, da vsak nespametno ravna, ako ne pride in ne posluša izkušenih, vrlih slovenskih mož. Najprej nam je g. dr. Karlovšek prav poljudno razložil, da kmetu zelo škoduje neka trmglavost, s katero se v kmetijskih rečeh vedno starega držimo. Moj oče je tako oral, tako kopal, tako sejal, jaz bom tudi. In ravno to je naša zguba. Naše potrebe, naši stroški postajajo vedno večji. Zato nam je treba, da se izpopolnjujemo, da novejše skušnje porabljamo, da bi iz zemlje več pridobili, več pridelali, kakor so nekdaj. Kakor pri poljedelstvu, tako je tudi pri živinoreji, pri vinogradih treba umnega gospodarstva. In ker se zato marsikateri kmet premalo briga, se mora večkrat za glavo prijeti, ker nič nima iz žepa vzeti. Kako bi pač rabili dobrih kmetijskih šol! Pomagajmo si sami in tudi Bog nam bo pomagal. — Prav z veseljem sem tudi poslušal, kako je dr. Pipuš pojasnjeval novi davčni zakon. Toliko sem spoznal, da bo naš kmečki stan nekoliko na boljšem vsled nove naredbe. Pa tudi to je res, da bogataši, ki »merijo« denarje, mesto da bi jih šteli, še tudi za naprej premali davek plačujejo. — Zelo na srce nam je govoril tudi g. umetnini in stavbeni ključar Rebek. Rekel je, da smo si Slovenci sami krivi, ako tožimo, da imamo premalo denarja. Kadar namreč kak kmet gre v prodajalnico, se malokdaj briga, komu nese denar. In ravno to je žalostno, da gre raje k nemškutarju, kakor k svojemu rojaku. K nemčurjem nosimo denar in si tako kupujemo strup, s katerim nas potem morijo. Pri volitvah nas Nemec prezira, zaničuje, zmerja, mi pa smo tako nespametni, da še ž njim potegnemo. — Kmet pošlje svojega sina v mesto šolat. Toliko nima, da bi ga mogel sam zalagati z denarjem. Sin, lačen, da se mu skoraj skoz želodec sveti, pride k nemškutarju, ki ima veliki kup denarja od slovenskih kmetov. Nemškutar ubogemu študentu nič ne da in mu reče: »Le Sloveni ti naj pomagajo!« Slovenki obrtniki in trgovci bi radi pomagali, ako bi le s čim imeli, ker slovenski kmet le nemškutarje preveč zalaga, na svoje prave prijatelje pa pozabi. Kmet, kmet, pazi, da ne zaupaš tujcem, ki ljubijo le tvoj denar, ne pa tvoje narodnosti, ne tvoje sreče — Naposled je govoril z velikim navdušenjem in z ganljivimi besedami g. D. Hribar o narodnem gospodarstvu. V živih barvah nam je naslikal, zakaj smo Slovenci tako zaničevani in prezirani, dasi je naša domovina lepa, rodovitna in bogata. Mi smo namreč tako nespametni, da svoje največje nasprotnike zalagamo z denarji bodisi po trgovinah, bodisi po hranilnicah. Ko si pa naši nasprotniki iz našega denarja naberejo veliko premoženje, nas hočejo zatirati na lastnih naših tleh, ali pa pograbijo svoj denar in ga nesejo na tuje, nas pa napravijo ubožce. Tuji lačenbergarji se v naših mestih, naših trgih in vaseh bogatijo, in nas ob vero in

premoženje spravlja. — Podpirajmo rajši slovenske obrtnike, slovenske trgovce, in ne pomagajmo tujcem, da nas žulijo in stiskajo! Razven kmetijstva potrebujemo lastne obrti, lastnih trgovin, da ne bodo tuisci in celo judje (kakoršnih se je v Savinjski dolini že pet naselilo) od naših krvavih žuljev bogateli, nam pa mesto mesa kosti dajali. — Slovenski gospodarji, zadnji čas je, da spoznamo svoje nasprotnike! Nemčurji nam ponujajo nemške šole in nas po svetu gonijo, da bi se sami v slovenskih krajih bogatili. Le počajte, Slovenci si bomo že sami postlali!

Vojniški kmet.

Iz Celja. (Društvo odvetniških in notarskih uradnikov v Celju) je po državnem poslancu, čast. gosp. Jožefu Žičkarju predložilo dve prošnji državnemu zboru in sicer eno gledé vpeljave nedeljskega počitka v odvetniških in notarskih pisarnah, drugo pa gledé zavarovanja za starost in onemoglost zasebnih uradnikov sploh; slednji prošnji so se pridružili tudi zasebni uradniki ptujski in sevniški. — Ti prošnji pa nista edini, ki so se v teh zadevah že predložile državnemu zboru, a visoka vlada vkljub vsem prošnjam in resolucijam še do danes v prid zasebnih uradnikov ni druga storila, kakor da je in to že pred dvema letoma nabirala neko statistiko, katera bi naj bila za podlago zavarovanju za starost in onemoglost zasebnih uradnikov. Za to statistiko je izdala nekaj tisočakov, in ne moremo umeti, kako je mogoče, da pusti to stvar tako dolgo počivati, če ji je res bilo mar, da pomaže mnogoštevilnemu in popolnoma brezpravnemu sloju svojih podanikov. Ravno tako se je gledé nedeljskega počitka v odvetniških pisarnah vlada povprašala pri nižjeavstrijski odvetniški zbornici za njeno mnenje, in je dobila za splošno vpeljavo nedeljskega počitka povoljni odgovor; vkljub temu pa še ni sluha, bode li nedeljski počitek v odvetniških in notarskih pisarnah postavno upeljan ali ne. — Ne moremo si misliti, da bi tej nedolžni in opravičeni zahtevi odvetniških in notarskih uradnikov vlada ne mogla ali pa ne hotela ustreči. — Odvetniškim in notarskim uradnikom pa priporočamo, da se oklenejo tesno svojega društva, ker z združenimi močmi bode uspeh tem gotovejši!

Od Sv. Trojice v Halozah. (D v o b o j.) Gospod urednik! Ko ste poročali o krvavem dvoboju plemenitega grofa Badenija, ministerskega predsednika, z neplemenitim Wolfom, vskliknilo je pač sleharno katoliško srce z Vami: Uboga Avstrija! Kam bodeš prišla, ako taki gospodje tvojim ljudstvom dajejo tak izgled! Glejte, pri nas že posnemajo to visoko gospôdo. V noči dne 2. oktobra sta imela dvoboj Janez S. in Fr. P. Naša junaka sta bila srečnejša od Badenija; kajti drugi je prvega do smrti zaklal. Bog bodi usmiljen ubogi duši! Ti pa Franc P., en dan pred tem zločinom si dovršil še-le dvajseto leto, pa že tak junak-mesár! Kaj še iz tega bó? Ponočnjaki-divjaki, fej vas bodi! — »Pa kaj bi vas kregal, predragi moji mladeniči; bojim se, namesto poboljšati, vas razdražiti; razdraženih ljudij pa popraviti ni. Rajši poprosim, in pa tako lepó, ko znam, pred vsemi očete in matere vas. Ne pustite svojim odraslim sinovom po noči izpod strehe hoditi, zapirajte svoje hčere, kedar je tema in noč. Vi svoje premoženje skrbno varujete, da vam ga tatje ne ukradejo; vaši sinovi in hčere so najdražje blago; ohranite jih posebno po noči doma, da vam jih črne teme oblast ne pokvari. »Ako pa kdo za svoje, in zlasti za domače nima skrbi, je vero zatajil in je hujši od nevernika«, pravi sv. Pavel (I. Tim. 5—8). — Tako milo opominjajo mili nepozabni škof Slomšek v svojem pastirskem listu leta 1862. Čujte, kaj skrbni škof še dalje govoré o grdem ponočevanju: »Zarotim vas, prečastiti dušni pastirji in čuvaji Siona, svete cerkve božje, ne molčite

in ne utihnite svariti, kendar čujete o ponočevanju. In če poboljšanja ni, za trdovratneže take tudi odveze ni, in častitega pogreba ne bo za take, kateri na ponočnih pregrešnih potih in bojih naglo smrt storijo. Čujte in globoko si zapišite v srce besede, ki vam jih, mladenci slovenski, največji vaš priatelj iz groba govoré: »Prosim vas posebno, vi mladenci, ljubljenci moji, opustite divjo navado, se po noči okrog potikati, vriskati in ljudem nagajati, se prepiprati in poskušati, kateri vas bi hujši bil. Strah in groza naj vsakega mladenci obleti, ki se prvikrat v družbo ponočnjakov podá, in pomisli, da ga peklenki duhovi spremljajo in štejejo njegove stopinje. Verjemite mi, priatelji mladi, škoф sem, in ne lažem: pregrešno ponočevanje je iz pekla doma, vas in vaše tovariše pohuja, v nesrečo in pekel pelja!« — In slednjič vas, mladenci, milo očetovsko pozdravlja škoф, rekoč: »Bodite zdravi in veseli, pa tudi pridni in pošteni, ljubi Bogu in vsem pravičnim ljudem!« Oj, posluhnite, mladenci slovenski, očetov mili glas! Nikdar vam ne bode žal!

Od Sv. Planine nad Trbovljami. (Mnogo kaj.) Vsak dan ima svojo težavo. Vso jesen sem spravljal živila. Odslej bova zopet s kravičko tovorila oglje križem sveta. A prej vam poročam nekaj dogodkov. — Dne 17. sept. je sklenil trboveljski obč. zbor prošnjo do državnega zборa, naj občina Trbovlje voli z mestu in trgi. Plačuje namreč okoli 75.000 gld. davka. A Laško, ki vlada v vsem okraju, plačuje okoli 6000 gld. Skoraj toliko plačuje bojda sam župan trboveljski, ki imenuje 36 streh svojih. — Vkljub bogastvu je trboveljska dolina — dolina smrti. Vsak dan skoraj bučijo k meni mrtvaški zvonovi. Zdi se mi, da poje najdebelejši: »Umrl boш!« Srednji pravi: »Priden bodi!« Najmanjši pa žvenklja vmes: »V nebesa prišel, v nebesa prišel!« Smrt jih tam doli veliko pobere nepričakovano. Nedavno je vsuli premog ubil rudniškega akademika, sina bivšega ravnatelja. Potem je povozil vlak nekega zidarja. Tema moškima je podala roko v večnost deklica, katero je utrgana zemlja polomila. Bojda je prejšnjo noč bila ta nesrečnica na socijalistični veselici. Ono nedeljo so namreč vabili naši demokrati na delavsko veselico. Napovedali so tombolo, igrokaz in ples. Kako se je vse to izpeljalo, ne vem. Le to se sliši, da so udrihali čez »kat. del. društvo«. Morebiti je to bila jedina zabava. Najlepše pa je pri tej veselici žalosten konec. Čez dva dni je namreč prišla prepoved od okrajnega glavarstva. Če bi smel človek glasno misliti, rekel bi nekaj hudega. Žalostno je pač, da jahajo po pisarnah še vedno takó počasnega »šimelna«. Če tudi uprizoritelje kaznujejo, ali bodo s tem pobrali razliti strup? — A tudi »kat. del. društvo« v Trbovljah ne spi. Imelo je pretekli mesec svoje mesečno zborovanje. Č. g. predsednik so razlagali nekaj o štolnini. Zakon o štolnini je izdal cesar Jožef II. Ta zakon se nikdar ni izvršil. Ta zakon ne velja tudi sedaj ne. Že pamet pravi, da ne morejo duhovniki opravljati svojih opravil za tiste male zneske, katere je hotel cesar Jožef II. določiti že pred sto leti. Tudi delavec ne bi delal sedaj za tisto plačo pred sto leti. Denar je imel takrat vse drugačno vrednost. Zatorej po krivici hujskajo socialisti verne zoper duhovnike, ki se ne držijo zastarele, nikdar veljavne štolnine. Nato je g. podpredsednik razlagal nekaj o socijalnem vprašanju. »To je vprašanje, kako bi se dalo opomoči siromaštvu in revi v človeški družbi. Socijalno vprašanje ima tri veje: kmetijsko, obrtnijsko in delavsko. Tudi kmetu se hudo godi, da marsikateri zapusti domačo grudo. Tudi mali obrtniški stan izginja v žrelu velikih fabrikantov. A najvažnejše je delavsko vprašanje, ker največ trpi delavcev t. j. takih, ki nimajo nič svojega in živé od dela svojih rok. Pa delo jih več ne redi.

Božja postava: »V potu svojega obraza boš jedel svoj kruh« se je sedaj izpremenila. Sedaj velja: »V potu svojega obraza boš stradal svoj kruh!« To je žalostna uganka. Vedno boljše obdelujemo zemljo, letine niso slabe in res se bojimo žita iz Rusije in Amerike, a zakaj pri vsej obilici strada toliko ljudij? Vedno bolj popolno izčrpamo zemeljske zaklade, rude, premog, ki se zove »črni demant«, a zakaj vštric bogastva tolikoreve? Nasprotno bi moralo biti. Ker vedno več pridelujemo, moralo bi rasti blagostanje. Površne glave rešijo to vprašanje z navadnim: »Preveč ljudij je že na svetu!« A čim več je ljudij, tem več je potrebščin; čim več je potrebščin, tem več je dela; čim več je dela, tem več bi moralo biti zaslужka. Da pa ni tem več zaslужka, uzroki so kje drugje. O teh bomo slišali prihodnjič. Sicer ne bomo rešili v Trbovljah socijalnega vprašanja. A skušajmo razumeti, za kaj se gre. Preteči nevarnosti se lažje izognemo, če jo pazno gledamo, kakor če se v stran obrnemo. Dve strašni prekuciji smo že imeli v zgodovini: versko ob času Luther-ja; politično koncu prejšnjega stoletja; čaka še nas morebiti tretja, najstrašnejša — družabna prekucija . . .« Potem se je dovolila prva podpora neki udovi, katere mož je bil že šest mesecev pri društvu. Pozabiti ne smem vrlih pevcev, ki so nas razveseljevali, posebno ko smo častitali in napivali vsem Matevžem in Mihaelom našega društva. Res smo kakor ena družina. Bog daj, da bi rastla!

Iz Slov. Gradca. (Nemška surovost) Dne 2. oktobra so imeli naši nemškutarski »pevci« pod vodstvom »slovenskega Ivana« ali »nemškega Mukija« Trobeja svoj liedertafel pri Gollu »na pošti«. Odlikovali so se, to je gotovo, pa ne morebiti z lepim petjem, ampak s svojo nemško surovostjo. Prideta namreč v gostilno dva gospoda iz mesta, se vsedeta mirno k mizi in mirno sedita pri časi piva. Komaj jih zagleda naš največji Nemec, prihodnji župan, mladi Potočnik, reče, da sta tu dva Slovenca, ven ž njima! Cela tolpa nemškutarjev plane z divjim tuljenjem nad mirna gosta in jih sune ven. Okrajni zdravnik g. Harpf je pridno pomagal. Ko je ta pred par leti »privandral« v našo lepo dolino, se je dolgo še mirno zadržal, se je za silo slovenski naučil, recepte, obiske in pote precej draga računil, zdaj pa, ko si je žepe napolnil s slovenskim denarjem in obogatel, zdaj je pokazal rogove in svoje sovraščvo do našega milega naroda. In ta človek dobi od slovenskega okraja 1400 gld. na leto! Ko se je mesto okrajnega zdravnika razpisalo, se ni oglasil nobeden Slovenec. Kam pa zginejo naši slovenski medicinci z visokih šol? Gospoda Harpfa si zapomnimo, pa tudi gostilno g. Golla; je dobro vedel, kaj se godi, pa ni imel besede v obrambo mirnih gostov. V svoji nemški, celo slepi zagrivenosti in strastnem sovraštvu še nemčurji videli niso, da je eden od tistih dveh gospodov bil Nemec. — Rojaki, rajši stradati, rajši zakrpano obleko imeti, kakor takim ljudem krvavo zasluzeni denar nositi za slabe »cote« in neslano čmigo. Slovenjegraški nemčurji bi še otrobov ne imeli jesti, ko bi jih mi Slovenci ne pitali. A za to nas le zaničujejo. Božja pravica bo že tako obrnila, da se bodo nam dnevi zjasnili.

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Dunaj. Oni dan je bil grof Badeni pri svetlem cesarju v Budapešti. Zdaj pa išče med državnimi poslanci prijateljev, da pod streho spravi začasno pogodbo

z Ogersko. Slov. poslanci, bodite jekleni! — Fochler in tovariši so v mestnem svetu zahtevali, naj se vsi Čehi odpravijo iz mestne službe. Župan dr. Lueger pa se je odločeno izrekel zoper to krivico. — Pri volitvi v pridobinisko komisijo so povsod zmagali krščanski socialisti.

Tirolsko. V nedeljo so sklenili zvezo tirolski nemški liberalci in nacionalci zoper katoličane. V dotedni odbor so zvolili same rojene Nemce. To je prav; le proč z židi in nemškutarji, ker ti delajo največ nemira med narodi!

Štajarsko. V gornjem delu dežele se lepo širi med delavci krščanski socijalizem. V nedeljo sta bila dva krščanska shoda, v Admontu in Liencu, na katerih je govoril Dunajčan Axmann.

Koroško. V Celovcu otvori dne 1. novembra slovenski odvetnik, dr. Alojz Kraut, svojo pisarno in sicer v Mohorjevi hiši. Slovenci, svoji k svojim!

Kranjsko. Vlada je že potrdila pravila krščansko-socijalne delavske zveze v Ljubljani. — V kratkem se ustanovi zadruga kranjskih klobučarjev. — V vipavskem in idrijskem okraju slov. liberalna stranka že agituje za dopolnilno deželnozborsko volitev. — Šuklje si napravi v državnem zboru lastni klub iz nekaterih »divjakov«. Naj še Švegelnova povabi!

Primorsko. V Gorici so po novem imenovanju pri okrožnem sodišču sami laški ali nemški višji uradniki. — V Trstu so hoteli socijalisti prirediti v nedeljo tri shode, pa jih je vlada prepovedala.

Hrvaško. Med Srbi še po nekaterih krajih vedno vre. — Saborske dopolnilne volitve, ki se vrše v 9 okrajih, bodo dne 10. in 11. novembra. Sabor pa se snide dne 15. novembra.

Ogersko. Krščanska ljudska stranka je priredila v nedeljo tri velikanske shode. — Finančni odsek državnega zbora je že sprejel začasno nagodbo z Avstrijo. Tudi državni zbor jo bode kmalu vsprejel, naj se še Fr. Košut toliko repenči.

Vnanje države.

Rim. Dne 14. oktobra so sv. oče maševali v Sikstinski kapeli vpričo 500 romarjev, med katerimi je bilo 160 Ircev. Po sv. maši pa so se romarji poklonili namestniku Kristusovemu.

Italijansko. Oni pondeljek so šli rimske trgovce pred palačo ministerskega predsednika Rudinija, da bi demonstrovali zoper novi pridobininski davek. Pridružili so se jim fakini, ki so kamenje lučali v palačo. Policaji in vojaki so posegli vmes, in neki klobučar je bil ustreljen, 20 oseb pa ranjenih.

Nemško. Nezadovoljnost zoper Pruse vedno bolj raste v južnih deželah, posebno na Bavarskem in Virtenberškem. Tega pa je največ cesar kriv, ker nasprotnje novemu vojaškemu kazenskemu zakoniku in hoče sila povečati mornarico. Med tem pa se socijalizem vedno bolj širi.

Rusko. Za 2 milijona nemških naselnikov je 4tisoč nemških ljudskih šol. Nekateri ministri so hoteli te šole porušiti, pa car tega ni dovolil, ampak samo to, da bode na teh šolah ruščina obvezni predmet. Krivični Nemci, sramujte se pred to pravičnostjo!

Bolgarsko. Knez Ferdinand je bojda s turškim sultonom sklenil zvezo. O vojski bode knez sultanu pomagal s 100.000 vojaki, sultan pa knezu z 200.000. Zato pa Ferdinand postane dedni guvernér Vzhodne Rumelije.

Srbsko. Kralj Aleksander se je oni dan vrnil s svojim očetom Milanom z Dunaja. Te dni pa sklice može raznih strank, da izdelajo novo ustavo. — Včeraj pa je Simičeve ministerstvo radi Milana odstopilo.

Turško. Nekatere vlade so pozvalle sultana, naj vendar nekaj ukrene v varstvo krščanskih Armencev. Ako spet pride do klanja med Armenci in Turki, bode Evropa zahtevala resen račun od Turčije. Kaj, da se Turek za to tako malo zmeni, ko za lanski sneg!

Kreta. Na tem otoku so razmre vedno bolj zmešane. Krščansko imetje je večinoma oropano in vsled tega beda nepopisna. Ustaši so torej sklenili, doposlati evropskim velesilam spomenico, v kateri bodo prosili nagle rešitve in se izrekli za vsak pogoj.

Špansko. Novi ministerski predsednik, liberalec Sagasta, tudi ne more delati čudežev. Vse državne kase so prazne, z osnovami na Kubi ničesar ne opravi, in tja bo zopet treba poslati 5000 mož. In zdaj še je Sagasta zbolel, da se je moral uleči.

Za poduk in kratek čas.

Popotna pisma iz Bosne.

(Dalje.)

Najlepše poslopje novejše dobe je v Sarajevu »rotovž« (mestna hiša), ki se ponosno ozira tja čez starinske bosenske hišice. Začeli so ga zidati leta 1892. v orientalskem slogu, ima podobo trikota, kaj okusna in praktična stavba. V sredini ima velik dvor, streha nad njim je s steklom pokrita, pripraven za razstave, velika zborovanja itd. V 1. nadstropju je velika dvorana, pisarna za mestnega predstojnika, sedaj mohamedana. Celo poslopje je zdaj dogotovljeno, se tudi že rabi in stane blizu pol milijona gld. — Na levem bregu Miljačke ni razven »careve džamije« t. j. mušeje, kamor vodijo mohamedanske vojake o posebnih priložnostih, na pr. cesarjev rojstni dan, k »službi božji« in konak-a, palače za deželnega predstojnika, posebno zanimivih poslopij.

Dolga hoja sčasoma popotnika utrudi in rad se usede v voz, da si še nekoliko okolico ogleda. Izleti v okolico serajevsko so zelo zanimivi za tujca, ki se ima le malo časa povsod muditi; najlažji in najbližji je v Ilidže, kamor gre po letnem času vsak dan 7 vlakov. Toplice Ilidže so bile že Rimljani znane, kakor to potrjujejo ostanki starodavnih rimskev stavb. Za turške vlade je bilo to priljubljeno kopališče mohamedancev vendar čisto priprosto, dokler se ni avstrijska vlada lotila dela, ter Ilidže v nekaterih letih tako povzdignila, da se lahko meri z najodličnejšimi toplicami.

Leta 1893. so zadeli pri vrtanjih na nov vrelec, (toplotne 58° C.) tako močen, da vode ne zmanjka, naj še tako kopališče razširijo. Ker najdejo tu bolniki v velikih hotelih prijazno stanovanje, dobro hrano, imajo v parku, ki meri 16 hektarjev, kaj lepe sprehode, pri tem pa je plačilo prav zmerno, je upati, da bo deželna vlada, ki je za vse to žrtvovala lepo svoto, sčasoma dobivala za to primerne obresti. Pol ure od Ilidža je izvir Bosne, o katerem sem že v 1. pismu omenil. —

Že se mudim dva dni v Serajevu, čas je, ker imam le 1 teden odpusta, da odrinem zopet dalje, pa še ne domov, ampak proti Mostaru, glavnemu mestu hercegovskemu. Zanimiva je bila vožnja do Serajeva, pa še veličastnejša proti Hercegovini. Znana mi je železniška proga čez Semernik, tudi čez Brenner na Tirolskem, pa še bolj me je zanimala vožnja proti Ivanu ob meji Bosne in Hercegovine. Ker je proga prestrma, ne zadostuje več en hlapom, tudi ne navadna proga, treba je naprave, kakoršno imajo pri železnicah na visoke hribe, namreč sredi tira zobce, ki zadržujejo, da vlak ne zdrkne nazaj, kakor se je neki tu pri prvem

poskusu zgodilo, da so se nekateri vozovi, ravno ko je bil vlak z veliko težavo do vrhunca teh gor dospel, odklenili, ter drdrali nazaj blizu Serajeva.

Kakor je šlo do sedaj vedno višje, obrne se samo sredi predora sv. Ivana proga navzdol. Človeka kar groza pretrese, ako pogleda iz železniškega voza: na eni strani velikanske pećine, na drugi strani prepadi, gotovo več sto metrov globoki; zdaj se skrije vlak v kakem predoru, zdaj drči čez kaki most, in tako se menja tja dol do mesta Konjica. — Konjica, v srednjem veku večje mesto, šteje zdaj le kakih 1000 prebivalcev, večinoma mohamedanov. Vožnja, dasiravno zanimiva, postaja proti večeru že sitna, in bil sem prav vesel, da sem ob 7. zvečer v Mostaru izstopil. Sedem ur v enomer z železnico, je dovolj.

Smešnica. Znanega šaljivca so prijatelji in znanci na smrtni postelji tolažili: »Jaka, ne bodi žalosten, saj mi vsi tja pridemo, kamor ti greš, k velikemu regimentu. — Jaka pa jim odvrne: »Hm, kadar vi za mano pride, tedaj bom jaz tamkaj morebiti že kapról!«

Razne stvari.

Domače. (Mil. knezoškof) so popoldne 14. okt. obiskali zavod čč. šolskih sester v Mariboru, da so jim tokrat gojenke za god častitale, ker so mil. knezoškof ob svojem godu bili v Marijinem Celju. Dne 19. oktobra pa so se mil. nadpastir zopet mudili v istem zavodu, da so se v posameznih razredih prepričali o prav dobrem napredku učenk.

(Cesarstvo odlikovanje.) G. dr. Benjamin Ipvacic, zdravnik v Gradeu, je od svetlega cesarja odlikovan z zlatim zaslужnim križcem s krono. Častitamo, kličoč slavnemu skladatelju: »Ko bi enkrat, stokrat še zapel, — Kratek čas nam delal!«

(V slovenjgraskem okraju) so prihodnji teden volitve v okrajni zastop, in sicer v ponedeljek, dne 25. okt. za veleposestnike, in v soboto 30. okt. za kmečke občine. Če slovenski volilci vsi pridejo in če so edini, se ni batiti zgube. Nemčurji na tihem rogovilijo in glase lovijo, in računijo, da Slovenci ne bodo vsi prišli in da ne bodo edini. Ali dobro je še znano, kako so meščani gospodarili, dokler so oni zvonec nosili. Torej, rojaki, branite čast in last lepega okraja!

(Nov križev pot) se je v nedeljo blagoslovil v Šmihelu nad Mozirjem. Slikal ga je g. Iv. Gosar v Celju; okvirje pa je okusno izdelal mozirski rojak g. Iv. Cesar.

(Iz Celja.) Duševnemu voditelju »Svobodnih glasov«, L. Mozirskemu se je krušna torba nekoliko višje obesila. Pričakujemo, da mu bode sedanji kruh prijetnejši od nehvaležnega demokratizma.

(Iz Luvč) nam prihajajo pritožbe, da so tudi ondi nemčurški turisti z raznimi psovkami na naš narod onesnažili slovensko knjigo za turiste. Kako že pravi pregovor? Kjer se osel valja, tam dlako pusti!

(Na Paki) se je pridelala letos prava božja vinska kapljica; kak razloček med lanskim in letošnjim pridelkom! Lanski kisel ko vrisk, letošnji gladek kot medica. Trgatve ni bila tako bogata, kakor so pričakovali, a je pa vsaj cena primerna; polovnjak prodaje se do 50 fl. Da bo vino zares izborno, pridi ter pokusi!

(Potres.) V soboto zjutraj ob 6. uri je bil v Zagrebu precej močen potres, ki je trajal tri sekunde. Posebne škode ni napravil; le tu in tam je padla kaka podoba s stene.

(Profesorju dr. J. Frischaufu) je sinoči 400 nemčurskih vseučiščnikov in tehnikov napravilo »mač-

kinjo godbo« zaradi njegovega govora v Mozirju. Ti mladiči so se grje obnašali, kakor divjaki. Policija jih je morala razgnati in 12 zapreti.

(Kaj tacega se šeni pri petilo!) Pravo čudo se je baje pri petilo nedavno temu v Celju. Neki deželobrambovec, diurnist ali pisar po poklicu, je bil odpuščen od vojakov, ker je bil predebel. Ta debeluh-djurnist je gotovo edini med avstrijskimi diurnisti.

(Iz Ljutomerja.) Starišem in vsem ljutomerskem okoličanom, ki so povpraševali o sprejetju učencev v tukajšno šolo-realko, služi naj na znanje, da se bodo sprejemali učenci v to šolo v sredo, dne 3. novembra predpoldne v učni sobi realke na glavnem trgu.

(Čudna letošnja jesen.) Dne 4. in 5. okt. je po planinah snežilo, da smo nato imelo teden dnij hud mraz, potem je postala prav toplo, včeraj pa je okoli Maribora bliskalo, grmelo in enkrat celo treščilo na Teznu blizu gostilne »Pri Slovencu«.

(Ljudje zapuščajo socijalne demokrate). Neki delavec v Savinjski dolini, ki je bil poprej strasten socijalni demokrat in ud njihovega društva, jim je hrbet obrnil in sicer — kakor je rekel — za-to, ker jim je moral vsak mesec plačevati, od njih pa nikoli ni nicesar dobil. Bog daj, da bi se še drugi spamerovali!

(Trije sleparji), židje bojda iz južnega Ogerskega, oblečeni kot duhovniki, so se one dni po Mariboru klatili, ter jih je mestna policija, vsled telegraema iz Trsta na nje opozorjena, zaprla in silnim potom v Trst poslala. Slepjarji so mnogo denarja nabrali po Kranjskem, južnem Štajarskem ter ljudem pravili, da so kaldejski duhovniki iz Sirije ter nabirajo za neko cerkev na čast sv. Jožefu v Mesopotamiji. Mi sploh svarimo občinstvo pred takimi sleparji, koji se ljudem kot kaldejski duhovniki predstavljajo; navadno so židje z Ogerskega ali iz Srbije.

(Za prekmurske Slovence) so mi do sedaj naslednji p. n. gg. poslali slov. knjig: župni urad v Vučredu, č. o. Hijacint Šalamun, kapucin v Irdningu, č. g. A. Ašker, kaplan v Škalah 60 knjig, g. dr. Fr. Raday, notar itd. v Mariboru pa čez 100 knjig. Vsem darileem najiskrenejša zahvala! Prosim še več, ker iz različnih krajev ogerske Slovenije prihajajo prošnje za knjige. — Fr. Sal. Gomilšek, kaplan v Jarenini.

(Duhovniške spremembe.) Č. g. Ant. Raušl, provizor v Pamečah, pride za kaplana k Sv. Lovrencu v Slov. gor. in č. g. kaplan Fr. Horvat je premeščen iz Zibike k Sv. Petru pod Sv. gorami.

(Društvene.) (Dijaški kuhinji) v Mariboru so darovali: g. dr. Vovšek, deželnosodni svetovalec v Mariboru, 5 gld., č. g. Jos. Zidanšek, profesor bogoslovja v Mariboru, 2 gld. in č. g. Fr. Lekše, kaplan v Cirkovcah, 1 gld. Bog plati!

(Bralno društvo v Studenicah) priredi v nedeljo, dne 24. okt. v gostilni g. J. Koropca veselico z burkama »Krojač Fips« in »Garibaldi«. Začetek ob 5. uri popoldne.

(Bralno društvo pri Mali Nedelji) priredi prih. nedeljo, dne 24. oktobra, veselico s podučnimi govorji, petjem in gledališko igro »Domoklejev meč« in »Brati ne zna«. Veselica bo pri g. M. Seka ter se prične ob 4. uri popoldne. Vstopnina za osebo 10 kr. Čisti prebitek se pošlje diaški kuhinji.

(Slovensko pevsko društvo na Ptiju) je volilo zadnjo nedeljo g. Josipa Kosija, učitelja na okoliški šoli, svojim odbornikom. Upamo, da bo mladi gospod žrtval vse svoje moči v procvit vrlega društva.

(Vinorejsko društvo v Slov. goricah) ima dne 24. oktobra popoldne pri Sv. Benediktu glavno zborovanje. Volitev odbora, poročila, vsprejem novih društvenikov in razdelitev koristne Gombačeve knjige

»Novo vinogradništvo« med društvenike brezplačno. Ob 4. uri je začetek zborovanja. Odbor nato priredi v zavavo igro »Mala pevka« v 5 dejanjih. Ob 5. uri se začne priprava k igri, vstopnina 20 kr. (sedež 30 kr.), kapelski tamburaški zbor je obljudil sodelovanje. Za postrežbo bode skrbel krčmar Selak.

Iz drugih krajev. (»Slovenec«), političen list za slovenski narod v Ljubljani, je dne 14. oktobra praznoval 25letnico svojega pričetka ter je v ta namen istega dne izšel v slavnostni obliku. Castitamo iz srca svojemu uglednemu sobojevniku za geslo: Vse za vero, dom, cesarja!

(Dete z dvema glavama.) Oni dan je porodila žena kmeta Gjure Vlaha v Opavi, v Banatu, moško dete z dvema glavama. Jedna obeh glav je razvita pravilno, dočim je druga priraščena z licem k prvi. Druga glava je mnogo večja od prve, a je brez kosti in podolasta. Mesto očej ima dve luknjici, a nos, ušesa in usta so le označena. Kadar se dete premika, ga druga glava zaboli in otrok jame plakati.

(Trgatev v Vatikanu.) Oni ponedeljek se je pričela v Vatikanu trgatev. Kakor vsako leto so se hoteli sv. oče tudi letos udeležiti trgatev sami. Vinogradni sv. očeta obsegajo več oralov sveta in dajo povprečno vsako leto 6000 steklenic vina.

(Bolgarski knez) je izdal ukaz, da imajo nositi posebno nošo, torej uniformo, vsi uradniki in služe državnih, okrožnih in občinskih uradov in teh domaći.

Blago za to opravo mora biti domačega izvora in vse mora biti prirejeno doma.

(Iz vagona vrgla.) Dne 27. sept. se je vozila poštena devojka Saveta Gačič iz Berkazovega v Bačince na Hrvaškem. V vagonu sta se vozila z njo dva surova fanta, katera sta dekleta nadlegovala z nesramnimi navori. Ker je dekle krepko odbijalo nadlegovalca, razjarilo je to suroveža tako, da sta zgrabila mladenko in jo vrgla iz vagona. Dekle se je močno pobilo o padcu; surovež pa je konduktér ovadil sodišču.

(Visoka starost.) V vasi Foča v Bosni živi trgovec z imenom Andrija Glogaja, kateremu je 112 let. Mož pa je kljub visoki starosti čil in krepak in opravlja svoja dela brez vsacega utrujenja.

D „Gоворите и пиште поводи и всички са славенски и захтевайте славенски тисковини, држите се със славенски шеги и славенски носи!“

Loterijne številke.

Gradec 16. oktobra 1897: 29, 43, 69, 65, 18
Dunaj , , , 74, 40, 37, 28, 29

Svilnato blago za plesiče 35 kr.

do 14 gld. 65 kr. meter — kakor tudi črna, bela in pisana Hennebergova svila meter po 35 kr. do 14 gld. 65 kr. — gladka, rižasta, karirana, pisana, damasti itd. (blizo 240 razl. baž in 2000 razl. barv, obrázec itd.) Poštnine in carine prosto na dom. Vzorec obratno. Pošta v Švico se plača po dvoje.

Tovarne za svilo G. Henneberg (c. in kr. dvor. lif.) Zürich.

Med. doktor

Alojzij Praunseis,

okrožni in praktični zdravnik

v Celji, Ringstrasse 9,

uljudno naznanja, da sedaj tudi oskrbuje zobe in cela zobovja s kaučukom in v razne kovine.

1-4

Posestvo s hišo

in gospodarstvenim postopljem število 14 v Placerjih, občina Janežovci, župnija Sv. Urban pri Ptuj, na kateri je bila dosedaj obrutna krme in prodaja duhanu zraven okrajne ceste, obstoječe iz njiv, travnikov in pašnikov, skupaj okoli 4 oral, posebno z rodovitno zemljo in prijetno lego, — in

Posestvo s hišo in gospodarstvenim postopljem štv. 89 v Mestnem vrhu, $\frac{1}{4}$ ure od Ptuja oddaljeno, obstoječe iz njiv, travnikov in pašnikov, dobra lega in rodovitna zemlja, skupaj 3 orale, se pod ugodnimi pogojmi prodata. Kupci naj se oglasijo pri

Tereziji Gregore, 2-3 posestnici v Mestnem vrhu štv. 36.

Gozdnih sadik in jabolčnih divjakov

ima v velikem številu in po ceni (ceniki na zahtevo gratis) na prodaj grofa Geza Szárpáry-ja logarski urad v Mura-Szombat pri Radgoni.

2-2

V najem se da lepo stanovanje s tremi sobami in kletjo v hiši, stojecih tik farne cerkev, ob dobrej okrajnej cesti, v prijaznem kraju pod zelo ugodnimi pogoji.

Ime lastnika pove iz prijaznosti upravitvo. Kdor bi želel to stanovanje imeti, obrne naj se do lastnika.

2-2

Na prodaj

je nova hiša s posestvom, obstoječim iz 7 plugov goric, sadovnjakov in njiv — pri Mali Nedelji v Ljutomerskem okraju.

Hiša stoji pri farni cerkvi; v hiši je večletna trgovina in mesarija ter je bila v njej pred leti tudi krčma.

Kdor želi izvedeti kupne pogoje, naj se obrne do g. dra. Franjo Rosina, odvetnika v Ljutomeru.

Ponujam

pod zanesljivo pošteno postrežbo popolnoma frisko blago: kavo, kilo po gld. 1-20, 1-30, 1-40 itd. rosine, cvebe, vamperde, rožice, orehe, lešnike, mandeljne, pinole, češple, fige, citronade in arancine, kakor tudi izvrstnega čaja, ruma, čokolade, olja in parno pšenično moko.

Milan Hočavar, Celje, glavni trg.

Naznanilo in priporočilo.

Podpisani si usojam naznani slovenskemu prebivalstvu v Gornji Radgoni, da imam v svoji zalogi železnine: med drugimi železne

nagrobne križe,

močno pozlačene, vsake velikosti, po najnižji ceni.

Tudi železna kuhinjska posoda prav trpežna, žebli, vsa mizarska in in druga železina se tukaj po najnižji ceni prodaje.

Štefan Kaufman,

na oglu poleg radgonske hranilnice štv. 6. 4-4

Slavnim šolskim vodstvom in krajnim šolskim svetom

priporoča

tiskarna sv. Cirila

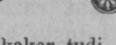
v Mariboru

o pričetku šolsk. leta vse potrebne slovensko-nemške kakor tudi uradne ovitke po najnižjih cenah ter zagotavlja točno postrežbo

uradne ovitke

po najnižjih cenah

Oznanilo.

Za poluletni tečaj na **deželnem podkovnem šoli v Gradcu**, kateri se začne dne 2. januarja 1898. se oddaje za vredne in uboge podkovače 10 deželnih štipendij po 50 gld., po mogočnosti s prostim stanovanjem v zavodu, od več okrajnih zastopov pa tudi več štipendij po 50 gld. Pogoji so, da so prošnjiki najmanje 18 let stari, zdravega in čvrstega telesa, da imajo domovinsko pravico na Štajarskem, da so ljudsko šolo dovršili z dobrim uspehom in najmanje dve leti služili kot podkovači.

Razun tega se mora vsak prošnjik vezati z reverzom, da bode po dovršenem tečaju tri leta na Štajarskem, oziroma v okraju, po katerem je prejel štipendijo, služboval kot mojster ali pomagač.

Prošnje z reverzom, krstnim in domovinskim listom, izučnim pismom, s šolskim in zdravniškim spričevalom, delavno knjigom, s spričevalom o premoženju in hravnosti naj se pošljejo saj do **20. novembra 1897** deželnemu odboru.

Taki podkovači, katerim ni toliko za štipendijo, kakor za poduk, naj dopričajo, da so stari že 18 let, da so služili najmanje dve leti kot podkovači, dobro dovršili ljudsko šolo, in naj se oglasijo z učnim listom in delavno knjigo pri vodji zavoda saj v prvih treh dneh, ko se začne tečaj.

V Gradeu, dne 10. oktobra 1897.

Štaj. deželni odbor.

Rudolf Novak, remenar in sedlar v Mariboru

v Tegethofovih ulicah štv. 12.
se ujedno priporoča slavnemu p. n.
občinstvu, zlasti pa preč. duhovščini
za izdelovanja najfinnejših, ka-
kor tudi pripravki **konjskih**
oprav in sploh vsa remenarska
in sedlarska dela. — Izvršuje
tudi vsa v to stroko spadajoča

popravila

najhitreje in najceneje. 1-10

Naznanilo.

Živinski sejem pri Sv. Tomažu nad Vel. nedeljo se vrši v četrtek, dne **28. oktobra** t. l. K obilni udeležbi se prijavno vabi.

Naznanja se,

da se bode dne 26. oktobra t. l. ob 10. uri v Nebovi, župnije Sv. Marjete ob Pesnici, vršila dražba cerkvenega vina (mošta), pri kateri se bo prodalo 12 polovnjakov prav dobrega mošta.

Cerkv. predstojništvo.

Dražba.

Na dušo, t. j. dne **2. listopada** bo se v tukajšnji cerkveni kleti ob 10. uri predpoldne **24 hektolitrov** pozno nabranega cerkvenega mošta po dražbi prodajalo.

Cerkveno predstojništvo pri Sv. Jakobu v Slov. goricah. 1-2

Franc Dolenc v Mariboru, Tegethofove ulice 21

P. n.

Slavnemu občinstvu priporočam svojo

veliko zalogu suknenega, platnenega in modnega blaga

za možke in ženske obleke vsake vrste štofov, kamgarnov in lodna, črne gladke in pisane kašmirje od najcenejše do najboljše vrste in najnovejše volnatne zimske in židane robce. — Narejene bele, pisane in Jägerjeve srajce, kolirje, manšete in najnovejše zavratnike, katere prejemam iz najboljših tovarn.

Veliko zalogu vsake vrste odej in kocov.

Zagotavljam vsakemu **po nizkih cenah** pošteno postrežbo.

Z odličnim spoštovanjem

4-6

Franc Dolenc.

Franc Dolenc v Mariboru, Tegethofove ulice 21

Razglas.

C. kr. okr. sodišče Mariborsko na l. br. se naznana:

Pravstvoljna sodniška dražba posestva rajnega Ant. Thaller (umrl 8. okt. 1895.) v. štv. 77 kat. obč. Št. Ilja se dovoli in se odloči dan na

11. novembra 1897

od 10.—11. ure predpoldne na lici mesta navedenega posestva v Št. Ilju. Naznana se dalje, da se posestvo ne bo oddalo pod zneskom 6000 gld., da ima vsak dražbenik dati varščine 600 gld. in da izplača ostalo kupnino poleg 6% obresti saj v dveh mesecih pri c. kr. okr. sodišču v Mariboru na l. br.

Dražba se vrši vsled pravstvoljne prošnje, zato imajo upniki, če imajo na posesti vknjiženega dolga, pravico rubiti ne ozirajo se na visokost kupnine.

Daljni dražbeni pogoji, zemljiška pola in izpisek iz zemlj. knjige so na ogled pri podpisani sodnini.

C. kr. okr. sodišče Mariborsko na l. bregu, dne 8. oktobra 1897.

Dež. sod. svetnik:

Dr. Fohn.

1-2

Dražba novega vina.

Okoli **90 hektolitrov** novega vina iz vinogradov Krškega stolnega kapitola se bo v Brestenici, pol ure od Kamnice „Gurkerstock“ dne **26. oktobra 1897** ob 10. uri predpoldnom po dražbi prodajalo.

16—22

Ivan Rebek

umetni in stavbeni ključar v Celji

Poljske ulice 14 (Feldgasse) v lastni hiši.

Priporoča se preč. duhovščini in slavn. občinstvu za vsa v njegovo stroko spadajoča dela pri stavbah hiš in drugih poslopjih, osobito za **cerkvena dela**, katera se najlepše krasijo z lepim in umetnim ključavničarskim delom, kakor n. pr. kovane mreže za okna, različne okove za vrata, kovane predaltarske, nagrobne in vrtne ograje, različne svetišnike. Izdelujem železna vrata vseh slogov, različna štedilna ognjišča, katera imam tudi v zalogi.

Napeljujem vodovode in strelovode, hišne telegrafe in telefone. Preznam tudi vsa železna **konstrukcijska dela**, bodi si: strehe, stopnice, cvetličnjake itd. itd.

— Vse po najnižjih cenah. —

Načrti in proračuni brezplačno. — Za dobro delo jamčim.